

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ
ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КӨЛІК – ЭНЕРГЕТИКА ФАКУЛЬТЕТІ

***«КӨЛІК ЖӘНЕ ЭНЕРГЕТИКАНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ:
ИННОВАЦИЯЛЫҚ ШЕШУ ТӘСІЛДЕРІ» X ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ БАЯНДАМАЛАР
ЖИНАҒЫ***

***СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
X МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО – ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ: «АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ТРАНСПОРТА И
ЭНЕРГЕТИКИ: ПУТИ ИХ ИННОВАЦИОННОГО РЕШЕНИЯ»***

***PROCEEDINGS OF THE X INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICE
CONFERENCE «ACTUAL PROBLEMS OF TRANSPORT AND ENERGY:
THE WAYS OF ITS INNOVATIVE SOLUTIONS»***

Нұр-Сұлтан, 2022

УДК 656/621.31
ББК 39/31
А43

Редакционная коллегия:

Председатель – Мерзадинова Г.Т., Член Правления – Проректор по науке, коммерциализации и интернационализации ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, д.т.н., профессор; Заместитель председателя – Султанов Т.Т., заместитель декана по научной работе, к.т.н., доцент; Сулейменов Т.Б. – декан транспортно-энергетического факультета ЕНУ им. Л.Н.Гумилева, д.т.н., профессор; Председатель «Әдеп» – Ахмедьянов А.У., к.т.н., доцент; Арпабеков М.И. – заведующий кафедрой «Организация перевозок, движения и эксплуатация транспорта», д.т.н. профессор; Тогизбаева Б.Б. – заведующий кафедрой «Транспорт, транспортная техника и технологии», д.т.н. профессор; Байхожаева Б.У. – заведующий кафедрой «Стандартизация, сертификация и метрология», д.т.н. профессор; Жакишев Б.А.– заведующий кафедрой «Теплоэнергетика», к.т.н., доцент.

А43 Актуальные проблемы транспорта и энергетики: пути их инновационного решения: X Международная научно – практическая конференция, Нур-Султан, 17 марта 2022 /Подгот. Г.Т. Мерзадинова, Т.Б. Сулейменов, Т.Т. Султанов – Нур-Султан, 2022. – 597с.

ISBN 978-601-337-661-5

В сборник включены материалы X Международной научно – практической конференции на тему: «Актуальные проблемы транспорта и энергетики: пути их инновационного решения», проходившей в г. Нур-Султан 17 марта 2022 года.

Тематика статей и докладов участников конференции посвящена актуальным вопросам организации перевозок, движения и эксплуатации транспорта, стандартизации, метрологии и сертификации, транспорту, транспортной техники и технологии, теплоэнергетики и электроэнергетики.

Материалы конференции дают отражение научной деятельности ведущих ученых дальнего, ближнего зарубежья, Республики Казахстан и могут быть полезными для докторантов, магистрантов и студентов.

© ЕНУ имени Л.Н.Гумилева, 2022

ҚАЛА ІШІНДЕ ЖОЛАУШЫЛАРДЫ ТАСЫМАЛДАУ ЛОГИСТИКАСЫНЫҢ ТАКСИ ҚЫЗМЕТТЕРІ

Нураков С.Н., Көбей Б.С.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
(E-mail: enuter@yandex.kz, Bagzhan.98@icloud.com)

Яндекс Такси-бұл диспетчерге жүгінбестен такси қызметінің жүргізушісі мен тікелей байланысуға көмектесетін агрегатор-сервис. Автомобильді шақырғаннан кейін клиент таксидің қозғалысын өзінің смартфондағы карта бойынша бақылай алады. Қызметтиімді, өйткені ол уақытты едәуір үнемдейді, өйткені екі тарап диспетчерлер мен байланысудың қажеті жоқ. Әдетте автомобильдер 4-5 минутта сатылады. Яндекс Такси Ресей, Беларусь, Қазақстан, Грузия, Молдова, Армения, Өзбекстан және басқа елдердіңау мағында жұмыс істейді.

Жұмыс істеу принципі

Клиент алдын ала төлемнысаны мен тарифті таңдап, мобильді қосымша арқылы өтінім береді. Яндекс Такси таксопарктермен, жекет ұлғалармен және жеке кәсіпкерлермен ынтымақтасады. Сіз машинаны мобильді қосымша, телефон арқылы немесе ресми сайт арқылы шақыра аласыз. Такси жүргізушісі тапсырыстырастағанда, ол автоматты түрде оған бекітіледі. Клиент машинаның қозғалысын нақты уақыт режимінде картадан көре алады. Автокөлік берілген кезде такси жүргізушісі Қосымшаға тиісті белгі қояды және жолаушы келу туралы ақпарат алады. Бірнеше минут бойы тегін күту (тарифке байланысты). Сапар соңында жолаушы қолма-қол ақшамен төленеді немесе сома автоматтытүрде банк картасынаналынады. Сіз жүргізушіге жақсы қызмет көрсеткен ішін қосымшадағы оң шолу мен алғы сайта аласыз (5 жұлдыз қойыңыз) — сондықтан оның рейтингі көтеріледі. Лас машина үшін, ұзақақыт беру және басқа ескертулер төмен баға қояды, сәйкесінше рейтинг төмендейді. Солай қалдыруға болады кеңестер.

Клиент үшінпайда

Адамдар Яндекс Такси қызметін белсендіп айдаланады. Клиенттер агрегатордың келесі артықшылық тарынатап өтеді:

Минималды беру уақыты. Такси жүргізушілері әдетте 5 минут ішінде келеді.

Машинаны үш жол мен шақыру мүмкіндігі.

Әрқашан таза заманауи автомобильдер.

Сыпайы жүргізушілер. Қызметішінде әр такси жүргізушісінің жеке рейтингі бар, оны жолаушылар сапардан кейін қалыптастырады.

Сіз картамен немесе қолма-қол ақшамен төлей аласыз.

Қызмет такси жүргізушісі туралы толық ақпарат береді (оның рейтингі мен көлігі).

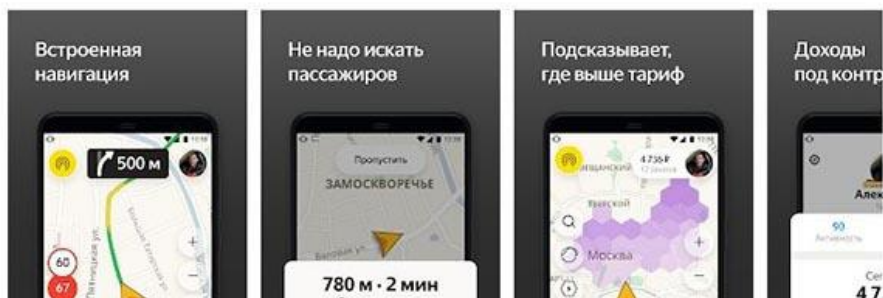
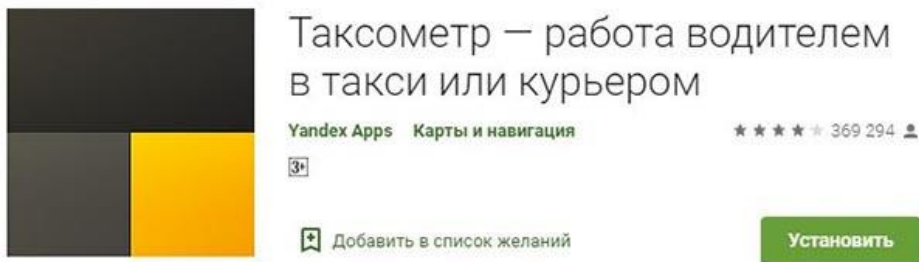
Тапсырысты баптау мүмкіндігі.

Жолаушылар сапардың түрін (эконом, бизнес-класс) алдын-ала көрсете алады, балалар орындығы немесе жануарлар көлігі бар көлікке тапсырыс бере алады, көлікті басқа адамға шақыра алады. Сапардың құны алдын-ала айтылады.

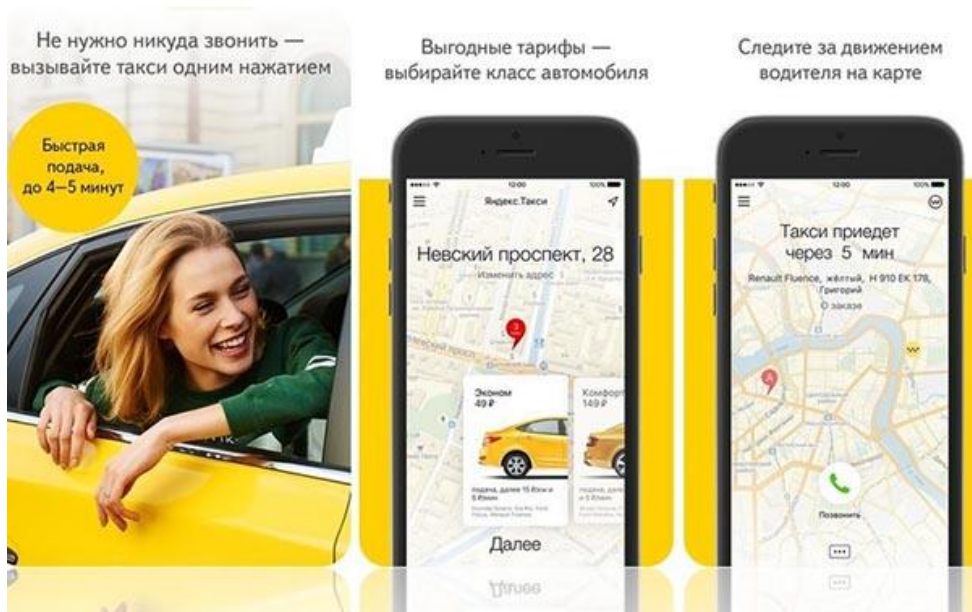
Қорытындылай келе: сервис өз клиенттеріне қамқорлық жасайды, автомобильдер ді уақтылы береді, жүргізушілерді сапасыз қызмет көрсеткені үшін жазалайды және жұмысты мүмкіндігінше сапалыұйымдастыруға тырысады.

Жүргізушіге арналған ақпарат

Компания қызметкерлерінің қатарынакіру оңай. Алды мен ресми сайтта өтініш қалдыру керек. Егер үміткер ма құлданса, такси жүргізушісі серіктес болу немесе жеке кәсіпкер болу керек. Әріқарай, сіз тек Android мобильді құрылғыларында жұмыс істейтін Таксометр қосымшасыналдын-ала жүктеп, желіге кіре аласыз.

Жүйедегі мәртебені өзгерту арқылы диспетчерлерді маршрутқа баруға дайын екендігі туралы хабарда ретуге болады. Түймелер бар: "бос емес" (кету керекболса), "жолда", "орнында" және т.б. Клиенттерді ұсыну үшін такси жүргізушісі Тапсырыс құнынан (23% дейін) комиссия төлейді. "Таксометрден" ақша алу үшін сізге комиссия төлеу керек.

Пайдаланушыларға Яндекс Такси қосымшасын орнату үшін ақы төлеудің қажеті жоқ, ол толығы мен тегін. Такси қызметі мен бірге қосымшада Яндекстің басқа қызметтері бар: кафеден өнімдер мен тағамдарды жеткізу, курьерлік қызмет. Онда сіз тапсырыстың орындалу мәртебесін, түп кілікті құнын, жүргізуші мен оның көлігі туралы ақпаратты бақылай аласыз, баға қояласыз және сапар үшін картамен төлей аласыз.

Ұшқышсыз автомобиль

Яндекстің ұшқышсыз көлігі Мәскеуде тексеру ден өтеді.

Негізгі мақала: Yandex ұшқышсыз көліктері

2018 жылдың тамыз айында Яндекс Иннополис қаласындар оботакси сервисін тестілік режимде іске қосты. Сервис қала тұрғындары үшін қол жетімді: пилотсыз таксиді

"Яндекс.Такси". Сапарлар бос жүргізуші орындығымен өтеді, сынақ инженері жолаушылар орныналады. 2020 жылдың ақпанына қарай 5 мың нан астам сапар жасалды.

2019 жылғы қыркүйектегі жағдай бойынша Яндекстің пилотсыз автомобильдерінің жалпы жүрісі 1 млн км құрады (олардың 900 мыңы 2019 жылы жасалған).

2020 жылдың қыркүйегінде Яндекс пилотсыз автомобильдерді әзірлеу мен айналысатын бөлімшені Yandex Self-Driving Group (YandexSDG) жеке компаниясына бөлді.

"Яндекс.Такси" көлік қызметтерін ұсынуға уәкілетті серіктестер мен жұмыс істейді. Елдің заңнамасына байланысты бұл таксомоторлық компаниялар, такси станциялары, лицензияланған тасымалдаушылар, жеке кәсіпкерлер немесе тиісті рұқсаты бар басқа заңды тұлғалар болуы мүмкін. Компания жүргізушілерді "Таксометр" мобильдік қосымшасын қолдануға және жолаушылармен дұрыс қарым-қатынас жасауға үйретеді. Оқу бағдарламасын сәтті аяқтағандар жоғары рейтингке ие болады, бұл тапсырыс алудың артықшылығы.

2018 жылдың қараша айында Яндекс.Такси қазіргі уақытта Ресейде, Беларусьте және Қазақстанда іске асырылып жатқан жылдамдықты бақылау жобасы туралы жариялады. Жүйе автомобильдің жылдамдығын бақылайды және шекті жылдамдықтан асатын жүргізушілерге ескертулер жібереді. Жүйені іске қосқаннан кейін Яндекс жүргізушілері арасында жылдамдық 12 есеге кемиді. Uber сияқты, Яндекс жолдағы жүргізушілердің мінез-құлқын бақылау үшін телематикалық деректерді пайдаланады және тұрақсыз немесе агрессивті мінез-құлқты көрсететін жүргізушілерді тоқтата алады.

Жолаушылар мен жүргізушілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін "Яндекс.Такси" жүргізушілердің жұмысқа жұмсайлатын уақытын бақылайды. Бірнеше сағат үздіксіз жұмыс істегеннен кейін, олар жеткілікті дем алғанға дейін тапсырыс беруді тоқтатады [81]. Компания адам факторынан туындаған жол-көлік оқиғаларының санын азайту үшін назарды бақылау жүйесін дамытуда. Жасанды интеллект жүйесі драйвердің қашан шаршағанын немесе алаңдағанын анықтау үшін жыпылықтау және есу сияқты факторларды ескереді. "Яндекс.Такси" - ұқсас жүйесі бар автомобильдерді онлайн брондаудың жалғыз қызметі. Сонымен қатар, Яндекс рульде кімнің тұрғанын анықтау арқылы алаяқтықтың алдын алу үшін тұлғаны тану жүйесін әзірлейді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. <https://yantax.ru/kak-rabotaet.html>
2. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8#%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8>
3. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.%D0%A2%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8>

УДК 658.8

АНАЛИЗ ЛОГИСТИЧЕСКИХ РИСКОВ НА ПРИМЕРЕ ЛОГИСТИЧЕСКОЙ КОМПАНИИ «ZHARYQLOGISTIC»

Нураков С.Н., Сатанова Ә.А.

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
(E-mail: enuter@yandex.kz, 0Satanova_2020@mail.ru)

Научная статья посвящена изучению логистических рисков компании в целом, а также при транспортировке зерна. Актуальность данной темы не вызывает сомнений, так как одним из принципов логистики является надежность в выполнении обязательств перед партнерами при осуществлении логистических операций, связанных с организацией доставки грузов. Логистические решения, направленные на снижение неопределенности в организации